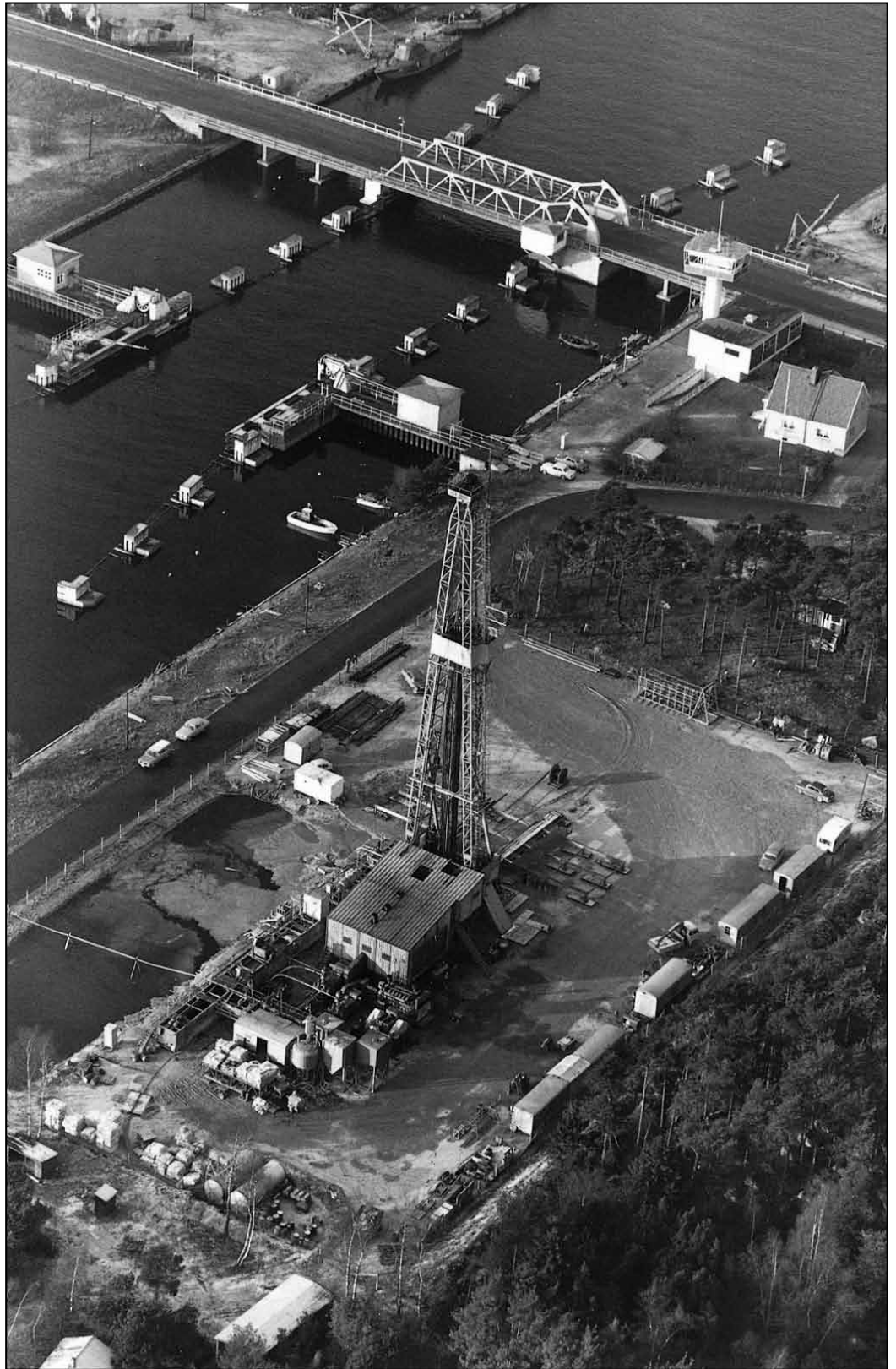

67 dec. 2017

på Ljungen

Pris 25 kr

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN

Olja eller vatten

Borrning efter olja eller vatten

Bäste medlem!

Vi är tacksamma om Du vill fortsätta ditt medlemskap. Det visar att du uppskattar vår verksamhet och att vårt medlemsblad *På Ljungen* tillsammans med möjligheten att delta i våra arrangemang är väl värda de 150 kronor du betalar för medlemskapet.

Vår stora utställning på Skanörs bibliotek med tema Allt om BAD blev väl mottagen och vi fick många lovord av besökarna i framlagd gästbok.

Arbetet med bildbanken fortgår och man kan nu mycket snabbt få se bilderna genom bildbanken. Vi arbetar vidare med att lägga in text till varje bild.

Visningen av värnen har fortsatt och fortfarande många besökare vilket vi är glada för. Statens Maritima Museer har varit på besök och blev positivt överraskade över det vi kunde visa.

Vi arbetar mycket med vårt medlemsblad *På Ljungen* och vi förstår av medlemmarnas intresse att vi lyckas bra med.

Detta. Vi har inlett ett samarbete med Ljungens villaägareförening betr föredrag, bildspel mm. Båda föreningarna har ju på flera punkter ett gemensamt program natur och historia på Ljungen.

En inbetalning av medlemsavgiften 150 kronor ger oss fortsatt möjligt att efter 21 år fortsätta arbetet med att ge historien om Ljungen med Skanör Falsterbo ett liv för alla intresserade.

Vi ses under 2018!

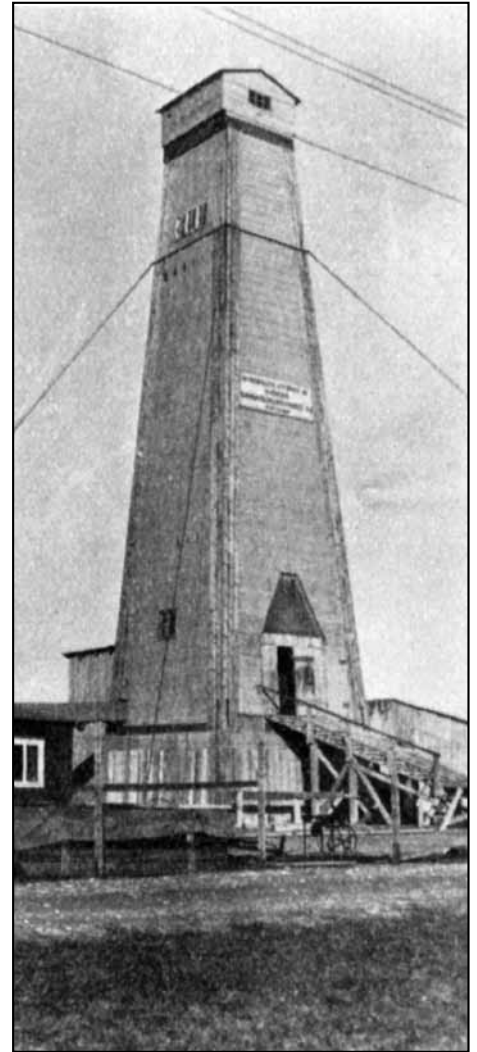
Man har åter börjat undersöka om det finns möjligheter att ta upp varmt vatten i gamla borrhål vid Sjöscouterna hus vid Falsterbokanalen. (Se omslagsbilden). Det är ett led i att utnyttja den energi som finns i det varma vattnet. Om det sedan är ekonomiskt i förhållande till de kostnader som erfordras för att få upp vattnet och avleda det man ju inte. Att leda ut det i Falsterbokanalen har vid tidigare diskussioner ansetts olämpligt. Till en början skall man forska i hur borrhålet ser ut och inte är skadat genom erosion och förändringar i jordskorpan.

Ur Callunas bok »Sanden blev till guld«.

En mera ovanlig och udda händelse var när man började borra efter olja i Höllviken.

På tre platser har man under åren borrarat efter varmt vatten, olja och gas. Redan 1938 hade geologiska undersökningar visat att förutsättningar fanns. 1941 skriver man att oljeborrningen i Höllviken är den då största som gjorts i hela Skandinavien. »en klump på 600 kg svenskt stål går ner i det djupa hålet«. På 48 meters djup hittade man skrivkritan, den finns ju i dag bland annat på Stevns klint. Man hittade ingenting på 1200 meter djup då man ännu inte nått de riktiga kritlagren, som var ett av målen i denna undersökning. Vid 1243 meters djup fann man salthaltigt vatten, men det var svårt att få upp, borrhålen var för små. Vid en borrning 1946 var man nere på 1885 meters djup.

Saltvatten och olja förekom, dock i så små mängder att man bedömde det som lönlöst att fortsätta i dessa hål. Under 1947 var man nere på 1923 meters djup, men ingenting av det som man ursprungligen letade efter fanns, men de geologiska rönen vid dessa borrhålen har gett mycket kunskap och underlag för fortsatt forskning av hur olika årtusenden lämnat sina avtryck. 1971 borrhålen åter, men då verkade det som man sökte efter varmt vatten. I en artikel säger man »om vi finner jordvärme skulle man

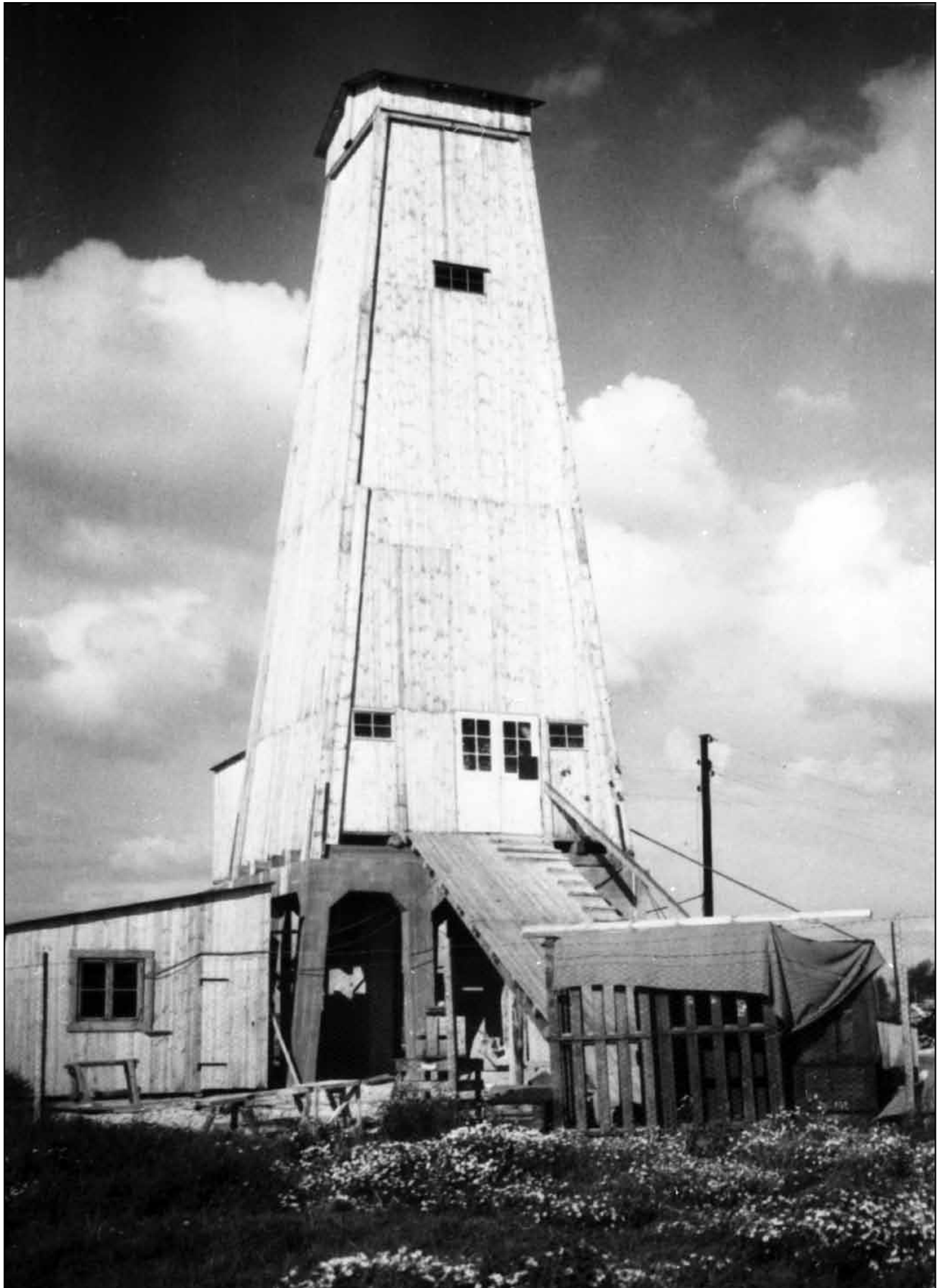
Ovan: Borrtornet vid nuvarande Lotsvillan i Ljunghusen. Till höger: Borrtornet nedanför Höllvikens station på 40-talet.

kunna konkurrera med elenergin. Vi borrar nu vid en skola i Höllviken och där skulle man kunna värma upp skolan och flera villor i dess omgivning.« Borrhålet vid Rabyvägen intill Sandeplansskolan fann man vatten som höll 73 grader på 2 608 meters djup. Det gick tekniskt dock inte att lösa, vattnet var för kallt när det kom upp för att kunna användas.

Borrningarna i Höllviken avslutades. Det var kanske tur att man inte hittade någon olja. Man kan idag knappt tänka sig våra politiker som oljeshejker.

ihj

Vilde Hugo – författaren Hugo Mattson

När jag var en liten påg i Skanör under 1950-talet bodde jag hos min mormor på Klockaregården, som låg, och ligger, där Östergatan och Dykerigatan korsar varandra. I den gårdslänga som i norr vette mot Dykerigården fanns då ännu kvar den lilla lägenhet som gårdens storedräng bott i under de år på 1920-talet som min morfar varit lantbrukare på Näset. Lägenheten kom under tjugotvå år att hyras av en man som många kallade original: Rupert Mattsson, som tidigt i livet tagit ett eget förnamn, Bertil, och som näsetborna hade vant sig att uttala Bör'ti.

Bör'ti Mattson var en bildad, artig och vänlig människa. Men, såvitt jag vet från min barndom och efter vad som de gamle sa i Skanör, levde Bör'ti Mattson en bohems liv och försörjde sig då och då förekommande dåmera av tillfälliga kroppsarbeten än av akademisk flit. Och det påfallande ofta hände, att Bör'ti Mattsson gjorde sig ärenden till det närbelägna Bolaget med sin slita bruna motbok i handen.

Det var inte heller ovanligt att mormor Svea bjöd Bör'ti Mattsson på kaffe i Klockaregården. Och hur väl de än lärde känna varandra medan de tjugotvå åren rann undan, hörde det till dåtida artighet, att de kallade varandra fru Melin och herr Mattsson, de kunde jag med det lilla barnets långa öron höra och förundra mig över. Mormor och farbror Mattsson var goda berättare med sinne för drastiska detaljer. Deras då och då förekommande elvakaffe var ren underhållning.

Bör'ti Mattsson hade ytterligare en kvalitet utöver sina personliga: Han var broder till den på femtiotalet mycket väl kände och uppskattade humoristen Hugo Mattsson. Det hände att båda bröderna var gäster när mormor bjöd till kaffe med dopp. Och då var det inga gränser alls på fabulerandet och skämtandet. Om inte Hugo Matts-

son var nedstämd förstås, eller "...nykter och sur", som det står hos Bellman. Även vid ett trekaffe med bröderna Mattsson på fabuleringshumör höll jag mig gärna tyst i kök eller matrum med skära öron, stora ögon och öppen mun - åtminstone bildligt talat.

En gång hade mormor bakat sina sagolikt goda mandelkanapéer till bröderna Mattsson. Jag skickades in från köket med kakorna på ett glasfat. Först bjöd jag Bör'ti Mattsson; »Var så god, farbror Mattsson«, och så hans bror: »Var så god, farbror Vilde Hugo«. Författaren skrattade och skrattade. Och ropade in min mormor: »Har fru Melin hört, pågen kallar mig farbror Vilde Hugo, nu är jag allt bra omtalad ...«

Under hösten ger Calluna ut boken VILDE HUGO – författaren Hugo Mattsson. Omslagsfoto: 1962, Sydsvenskan/Bilder i Syd.

Och sant var det som sagts; under drygt ett par årtionden, från 1930-talet och framåt i tiden, var Hugo Mattson vårt land kanske mest kände humorist, därefter överflyglad främst av Fritjof Nilsson Piraten.

Näset, det vill säga Falsterbonäset i så vid bemärkelse att Ljungen, orterna Höllviken, Ljunghusen och Skanör-Falsterbo och fågelön Måkläppen räknas med, har inte varit utan beundrare i vår svenska litteratur. Nej, tvärt om; på prosa och i poesi har Näset prisats: Ljungheden, sanddynerna och den gamla bebyggelsen, för att inte tala

om havet, himlen och flyttfåglarna. Men även om skaldar som Hjalmar Gullberg, Anders Österling och Vilhelm Ekelund under det förra århundradet inte bara starkt inspirerades av Näset utan också bodde där under längre eller kortare tid, var deras perspektiv dock främlingens. Man blev betagen i en miljö som man inte hade sina rötter i eller var en del av vardagen. Och av deras alster kan man ana att det var just dessa korta besök som gjorde författarnas upplevelser särskilt starka, ja, ibland till och med euforiska. Det var nog så, att dessa storheter inte tänkte på, att Näsets folk, från den gamle hören Hans till borgmästare Torslow, kunde ha väl så starka upplevelser av örnfloccar mot hösthimlens drivande skyar eller av vårstormens dån. Fast de flesta näsetbor saknade möjlighet till det uttryck som en god penna kan ge. Och kanske tyckte näsetborna, att vad som var unika upplevelser för sommargästande poeter var vardagshändelser för traktens människor.

En författare som såg Näset, orterna, folk och få för att nu inte tala om de lokala händelser som då och då bröt syskonstädernas stillhet på ett högst eget sätt var Hugo Matts-

son, författaren som ofta publicerade sig under pseudonymen Vilde Hugo. Hugo Mattssons upplevelser blev till korta berättelser fyllda av humor och ironi. Och till ett stort flöde av kåserier med egna roande grepp och fyndiga formuleringar. Allt fler kom att uppskatta vad som under lång tid flöt ur Hugo Mattsons penna. Ja, i början av fyrtio-talet sattes Hugo Mattson till och med före både Frans G Bengtsson och Piraten när Radiotjänst gjorde program med de tre. Vilde Hugo namn var helt enkelt synonymt med roande läsning under beredskapstidens oroande tid.

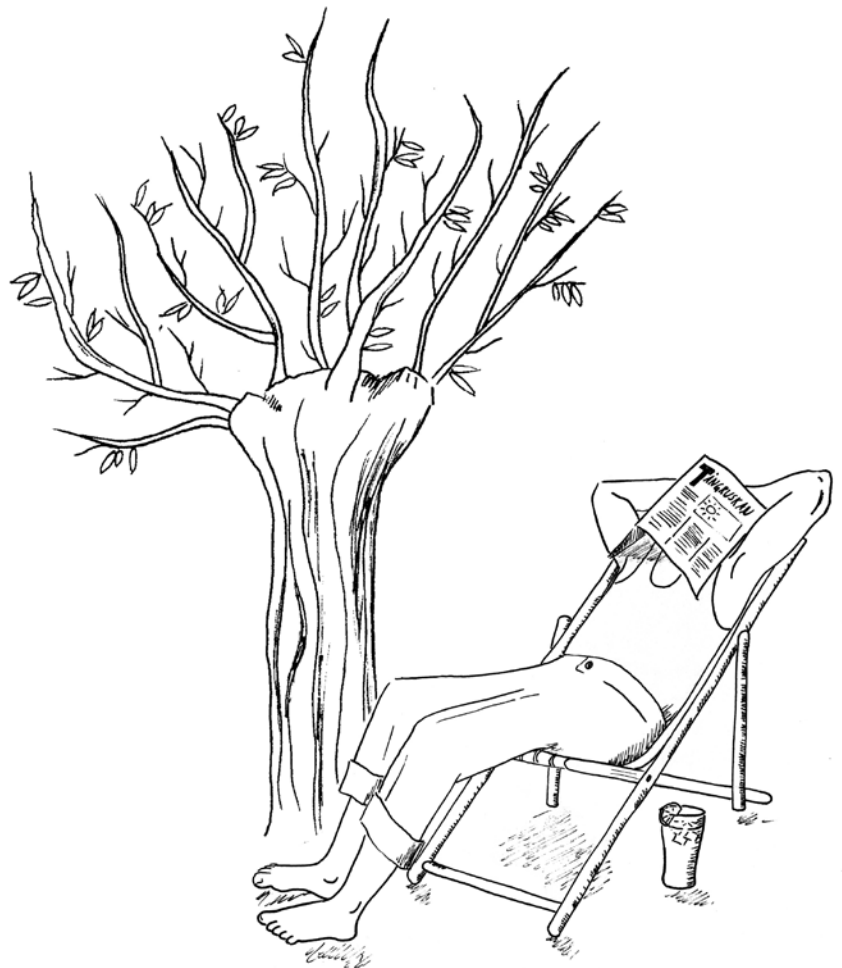
Vem ler inte är de kvicka vändningarna i Röde Orm, ler åt den roande ironin i Bock i Örtagård eller för den delen häpnar över herr Colins affärer? Så gjorde jag redan i ungdomen och det är inte alls ovanligt att jag ännu läser om mina favoriter av författarna Bengtsson,

Nilsson och Serner för att roas en stund. Men jag har också Hugo Mattssons böcker och kopior av hans rätt många av hans kåserier. Och tar jag fram Vilde Hugo, jag då sitter jag i läsfåtöljen och småskratrar för mig själv.

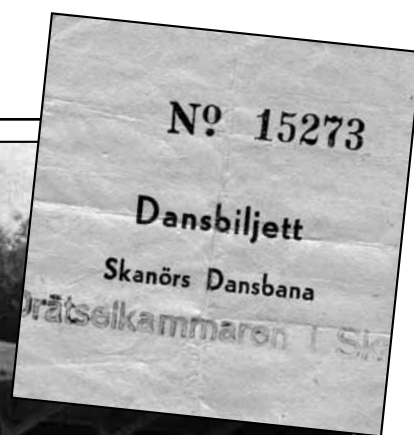
Jag har nu skrivit om Hugo Mattsson som människa och Vilde Hugo som författare. Men humoristen kommer också till tals själv genom roande citat och uttryck. Calluna ger inom kort ut skriften om Vilde Hugo – författaren Hugo Mattsson. Min förhoppning att denna skrift åter skall väcka intresse för en skånsk humorist med stor kärlek till Näset och näsetborna, en författare, som rent ut sagt, är förbannat rolig.

Lars Melin

Nedan: Författaren under sin Toddy-palm.
Illustrationer: Helena Jeppsson.

Skanörs dansbana

En gammal Skanörare, Hjördis Selander, berättar 1984 om sin dansbana under flera decennier, Skanörs dansbana. *Ljuvliga ungdom, dej har jag kvar, som värme i hjärtat på äldre dar.*

Den byggdes 1914 med ett dansgolv utan tak och allt vad det kunde betyda en danskväll en lördagafton, med regn och rusk. Musiken hade dock ett tak över sig. 1930 blev det tak över det hela och med »flera meter runt om så att publiken kunde stå torrt«.

Den första orkestern jag kommer ihåg var bröderna Selanders.

Vi var tre generationer som dansade där samtidigt, vi var bara sex-sju år gamla. Mamma hade lärt oss fyra syskon att dansa hemma i köket under mörka vinterkvällar. Ibland dansade man fritt eller så fick vi dansbiljetter av någon vänlig själ. Vals, schottis och onestep kunde vi och sen kom tango och foxtrott av sig själv. Många skosulor har jag slitit upp efter närmare 30 år på Fritz Tegnér's dansbana! När sista dansen spelades upp kanske någon stod besviken ut. En kavaljer som svikit – eller en flicka som gått med någon annan, allt till tonerna »månstrålar klara glimma«, en populär sista vals.

Jag kommer även ihåg »Malmö Spelmanskvartett« med bl.a. Sven Öberg och Nils Sjöö. De skrev en vals till Skanörs ära som jag tyvärr inte kommer ihåg riktigt.

Oh gamla Skanör! Solen skiner på himlen klar skrattar och ler åt små människoppar. Kärlekens lov sjungs i

Ovan: Dansbanan i Skanörs stadspark, full med folk »ett familjenöje«.

Till höger: »När farbror Fritz var ledig kunde han gå omkring och vara hustomte och prata med alla«, här med Gert Olle Tegnér vid kiosken.

Nedan: Bröderna Kjell och Thor, Erik Jeppson och Sven Hugo Jönsson Ingegerd Tegner bara 16 års gammal, jag tyckte dom var väldigt fina.

blandad kör var sommar kväll i vårt Skanör.

Givakt i stram honör Leve Skanör, vårt gamla kära vackra Skanör!

Här fanns också skyddade vrår där unga kunde träffas och kanske smyga undan från både föräldrar och nyfikna.

Dansbanan öppnade i regel till 1 maj, då var sommaren kommen, badgästerna började komma. År efter år var det fullt varje kväll och publiken kom tillbaka år från år. Många vänskapsband har knutits här. Vid dansbanan stod bord och stolar omkring en servering som Fritz Tegnér med familj hade. Familjen hade också dansbanan.

Varje midsommar ordnade Skanör-Falsterbo Hembygdsgille dans kring midsommarstången,

Det sker fortfarande nu vid Axelssons torg. Härligt att traditionen förs vidare.

Efterhand som man började bygga hus nära dansbanan började klagomål på hög musik och støj och kommunen som ägde marken började även ställa krav på ombyggnad ur hälsosynpunkt. Även de bilburna besökarna orsakade problem. Gunnar Tegnér som övertagit verksamheten efter sin far, hade inte möjligheter att

uppfylla kraven och arrendet sades upp. 1968 såldes inventarier och dansbanan revs.

Under senare åren fanns där mindre tivoli, basarer under någon sommarmånad

Hembygdsgillet byggde upp en del av själva dansbanan och hade 1985 en nostalgisk återblick från dansbanans storhetstid, med tidstypiska kläder och dans på gammalt manér, med polis som övervakade.

ihj

Skanörs Dansbana

OBS! **OBS!**

Malmö Spelmanskvartett
(De populära "vite")
svarar för dansmusik med rytm och sång.

Besök den trevliga dansbanan

Dans

Onsdagar 8-11
Lördagar 8-12
Söndagar 4-6 samt 8-11.

Belägen i Skanörs vackra natursköna stadspark.
Servering av Kaffé, Lökdrocker, Konfektgröt m. m.

© 1985 HEMBYGDGILLET Alla välkomna.

Ovan och till höger: »Malmö Spelmanskvartett« med bl.a. Sven Öberg och Nils Sjöö. Trummisen fick inte plats i bilden.

Nedan: Dansbanan och kiosken som serverade härligt kaffe.

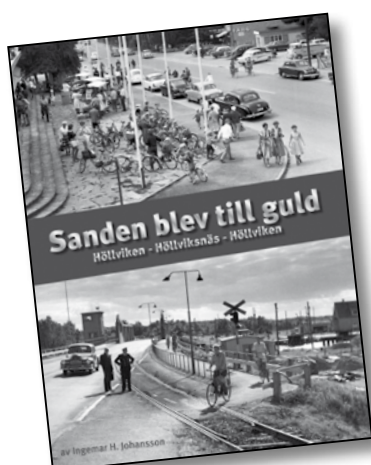
Ny bok!

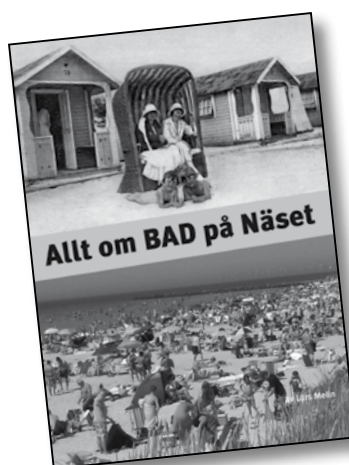
Vilde Hugo

- författaren Hugo Mattsson

av Lars Melin

Sanden blev till guld
230 kr

Allt om BAD på Näset
230 kr

Våra böcker finns att köpa på biblioteken i Höllviken och Skanör och ICA Supermarket i Skanör, ICA Toppen, Höllvikens färghandel samt Asps bokhandel på Gallerian i Höllviken.

På Ljungen ges ut av
KULTURFÖRENINGEN
CALLUNA

Styrelse

Ingemar H. Johansson
Christian Kindblad
Eila Jonsson
Bertil Björck
Thomas Törnqvist
Lars Melin

Redaktör

Christian Kindblad, *chk*
christian.kindblad@telia.com

Ansvarig utgivare

Ingemar H. Johansson, *ihj*
calluna@tele2.se

Grafisk form

Christian Kindblad

Tryck

Holmbergs, Malmö

Adress

Kulturföreningen Calluna
Västra Mölledalsvägen 18
236 34 Höllviken
040-45 11 48

Callunas hemsida

www.calluna.nu

Medlemsskap

Sätt in 150 kr på vårt konto
bankgiro 5062-9773

Tidningen utkommer
med 3-4 nummer per år.

Återge gärna våra artiklar
men ange alltid källan.

Ljung, *Calluna vulgaris*

KULTURFÖRENINGEN
Calluna
DÅ OCH NU PÅ LJUNGEN